

بررسی معایب و مزایای حبس گرایی و حبس زدایی با تاکید بر مجازات های جایگزین حبس

احسان جلالی نژاد

چکیده

در طول تاریخ همواره مجازات زندان به عنوان یکی از حربه های حکومت ها برای حفظ نظم جامعه در اولویت محاکم بوده است اما به مرور زمان با الهام از دیدگاه های نوین جرم شناسی، کیفرشناسی و جامعه شناسی و با احراز ناکارآمدی مجازات های شدید به خصوص حبس در اغلب جرائم، سیستم های قانون گذاری به سوی راهکار هایی برای جایگزینی مجازات زندان با مجازات های انسانی تر سوق پیدا کردند که این مهم موجب تلطیف حقوق کیفری در اکثر جوامع بشری شد. قانون گذاران نظام جمهوری اسلامی ایران نیز با تقلیل تفکرات سختگیرانه کیفر گرا که اعمال مجازات های شدید را تنها راهکار مقابله با جرم و مجرم میدانستند و بهسازی بنیاد آسیب زای زندان اهداف قانونگذاری را از کیفرگرایی محض به سوی رویکرد های جایگزین حبس و اصلاح و بازاجتماعی کردن مجرمان تغییر دادند و به این ترتیب مجازات های جایگزین حبس در دستور دستگاه های مقنن قرار گرفت اما به مرور زمان قانونگذار با گسترش دامنه شمول مجازات های جایگزین بی ضابطه و به کارگیری سیاست زندان زدایی بدون اصلاح مراحل مختلف این فرایند و توجه صرف به کاهش آمارهای ورودی زندان ها هدف خود را از صدور مجازات های جایگزین حبس از اصلاح مجرمین و جامعه به سمت تسامح مفرط و زندان زدایی محض تغییر داد. در مقاله پیش رو به بررسی موارد لزوم اعمال مجازات حبس و جایگزین حبس و معایب و مزایای حبس گرایی و حبس زدایی پرداخته میشود و در انتها این نتیجه حاصل میشود که باید از افراط و تفریط در حبس زدایی و حبس گرایی توسط دستگاه قانونگذاری و قضات دادگاه خودداری شود و اعمال مجازات متناسب با زوایای مختلف جرم ارتكابی و در جهت اصلاح و بازپروری مجرم همراه با حفظ خاصیت ارباب فردی و جمعی در جهت نیل به جامعه ای ایده آل و عاری از بزهکاری صورت گیرد.

واژگان کلیدی: مجازات های جایگزین حبس، حبس گرایی، حبس زدایی، زندان زدایی، عدالت ترمیمی